

การเปรียบเทียบเสถียรภาพการเรียนรู้กับองค์ประกอบความคาดหวังในการสำเร็จ
การศึกษาของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภายใต้ภาวะโรคระบาดโควิด-19

COMPARISON OF THE LEARNING STABILITY AND EXPECTATION
COMPONENTS OF EDUCATION SUCCESS OF UNDERGRADS
IN THE COVID-19 PANDEMIC

สุพิศ บุญลาภ¹ อารีวรรณ หัสติน² ศรีณธร มังคะมณี³ และกรรชัช โฆษิตโกคิน⁴
Supit Boonlab¹, Areewan Hussadin², Sarinthorn Mungkhamanee³ and Korntouch Kosidphokin⁴

^{1,2} หลักสูตรนวัตกรรมการจัดการภาครัฐ สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

³ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

⁴ สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

^{1,2} Public Management Innovation Program, Social Science and Humanity,
Rajamangala University of Technology Thanyaburi

³ Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute,
Ministry of Public Health

⁴ Social Science and Humanity, Rajamangala University of Technology Thanyaburi
E-mail: supit_b@rmutt.ac.th

Received: February 11, 2022
Revised: December 27, 2022
Accepted: December 28, 2022

บทคัดย่อ

การระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของทุกคนในประเทศ โดยเฉพาะ
นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบอาชีพสร้างรายได้ ดังนั้นการศึกษาวิจัย
ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจระดับของตัวแปรด้านเสถียรภาพการเรียนรู้ ศึกษาองค์ประกอบความ
คาดหวังและวิเคราะห์เปรียบเทียบเสถียรภาพการเรียนรู้และองค์ประกอบความคาดหวังของนักศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาภายใต้การระบาดของโควิด-19 กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาปัจจุบัน
ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 4 ชั้นปี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 424 คน สถิติในการ
วิเคราะห์เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานเพื่อตอบ
วัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่าสถิติ EFA และ One Way Anova

ผลการวิจัยพบว่า เสถียรภาพของนักศึกษาด้านสุขภาพ นักศึกษาไม่อยู่ในภาวะเสี่ยงติดเชื้อ
มีจำนวนสูงที่สุด ด้านครอบครัว นักศึกษาเกินร้อยละ 80 ไม่มีความเสี่ยงและความวิตกกังวลต่อการ
ระบาด ด้านเศรษฐกิจ นักศึกษาได้รับเงินมาใช้จ่ายน้อยลง ด้านรูปแบบการเรียนออนไลน์ นักศึกษา
มีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ปานกลางและด้านสังคม พบว่านักศึกษาไม่หวาดกลัว ระวังคน
รอบข้าง ด้านความคาดหวังพบองค์ประกอบแฝง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ช่วงเวลาทำงานพาร์ทไทม์

ความมั่นคงในอนาคต และอุปสรรคการเรียน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบเสถียรภาพการเรียน
ของนักศึกษาภายใต้การระบาดของโควิด-19 ด้านสุขภาพและด้านสังคมกับความคาดหวังด้าน
ช่วงเวลาและความมั่นคงในอนาคต เสถียรภาพด้านเศรษฐกิจกับความคาดหวังด้านอุปสรรคการเรียน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ

เสถียรภาพการเรียน องค์ประกอบความคาดหวังสำเร็จการศึกษา สถาบันอุดมศึกษา
โควิด-19

ABSTRACT

COVID-19 pandemic effects to education system in the country particular higher education student. They will have to adopt knowledge for their career and earning in the future soon. Therefore, research aims of this case are to investigate learning stability levels, to study components of expectation, and to analyze a comparison of the learning stability and expectation components of higher education student under COVID-19 pandemic. Sample group is student held in academic year 2020 of Rajamangala University of Technology Thanyaburi for 4-year levels. They are total 424 individual respondents. Statistics technique used for data analysis are mean, percentage and standard deviation for descriptive, EFA and One Way Anova for inferential statistic.

The findings exhibit stability of student, i.e., the highest value of healthy is students who are not in risk of infection, family-more than 80% of students have not risk and anxiety to the pandemic while those living with elderly/children at low level revealed the highest, economy- spent reduced, online learning- ready to study online at moderate level, social- don't panic and worry people around. Moreover, expectation issue was found 3 latent variables, i.e., period, future stability, and study barriers. Comparing learning stability under COVID-19 under the COVID-19 pandemic, it was found a significant difference between the period expectation and future stability based on health and society, and study barriers and economic issue.

Keywords

Learning Stability, Expectations Components for Education, Higher Education Institution, COVID-19

ความสำคัญของปัญหา

การแพร่ระบาดของโควิด-19 หรือโรคอุบัติใหม่ สร้างความหวาดกลัว ตื่นตระหนกแก่คนทั่วโลก สร้างความสูญเสียในทุกมิติของสังคม เศรษฐกิจในทุกประเทศ โดยเฉพาะสังคมมนุษย์ (Corlett et al., 2020) เสถียรภาพของประชาชนทุกกลุ่มเกิดความสั่นคลอน ระบบในสังคมหยุดชะงัก ไม่ว่าจะเป็นสังคมครอบครัว เครือญาติ เพื่อน องค์กร ที่ทำงาน ประเทศ และสังคมโลก (Corlett et al., 2020) ระบบการค้าขาย เครือข่ายการเดินทางขนส่ง ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศได้รับผลกระทบทั้งสิ้น กล่าวได้ว่ากระตุ้นให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ทุกประเทศที่เกิดการแพร่ระบาดครั้งใหญ่นี้ล้วนประกาศใช้มาตรการเดียวกัน ได้แก่ การเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) การประกาศปิดเมือง (lockdown) การประกาศหยุดกิจกรรมในพื้นที่ (shutdown) การประกาศเคอร์ฟิว (Curfew) ประเทศไทยเช่นกัน มีพระราชกำหนดฉุกเฉินเป็นมาตรการทางกฎหมายจากรัฐเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด สอดคล้องกับ Corlett et al. (2020) เสนอว่าประเด็นที่ปรากฏชัดเจนที่สร้างความปลอดภัยจากการติดเชื้ออุบัติใหม่คือการลดกิจกรรมทางสังคมลง

ขณะนี้ประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อทั้งสิ้น 2,839 คน มีผู้เสียชีวิต 50 คน (กรมควบคุมโรค วันที่ 23 เมษายน 2563 เวลา 13.00 น.) กระจายอยู่ทั่วเกือบทุกจังหวัด และยังคงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องในทุกประเทศที่มีการระบาดในครั้งนี้ แม้จะมีสัญญาณแห่งความหวังที่จะกลับมาเป็นปกติ เช่นในประเทศจีนที่สามารถควบคุมได้ระดับที่น่าพอใจ สืบเนื่องจากพระราชกำหนดฉุกเฉินส่งผลให้กลุ่มคนผู้ประกอบบางอาชีพต้องหยุดงาน ถูกเลิกจ้าง หยุดค้าขาย หรือสร้างรายได้ได้น้อยลงมาก เช่น ลูกจ้างสถานประกอบการ อาชีพอิสระ ได้แก่ วินมอเตอร์ไซด์รับจ้าง รถตุ๊กตุ๊ก รถแท็กซี่ ร้านค้าต่าง ๆ ถูกสั่งปิด โดยเฉพาะในเขตเมืองใหญ่ที่มีแรงงานเข้ามาทำงานในเมืองหลวง การประกาศฉบับนี้ส่งผลให้เสถียรภาพของประชาชนสั่นคลอนโดยเฉพาะเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลกระทบต่อสมาชิก ได้แก่บุตรหลานในระบบการศึกษาที่ต้องพึ่งพาค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง ซึ่งเมื่อไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ รายได้ของครอบครัวลดลง แต่รายจ่ายประจำยังคงดำเนินต่อไป ส่งผลให้ครอบครัวเหล่านั้นขาดเสถียรภาพทางการเงิน

เสถียรภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงเช่นเดียวกัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาครอบครัวรวมถึงการจะมีงานทำหรือไม่อย่างไรในอนาคตเมื่อเรียนจบแล้วรูปแบบการทำงานของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เรียกว่า “ชีวิตวิถีต่อไป (Next normal)” นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปัจจุบันที่กำลังศึกษาอยู่ทั้งสิ้น 25,324 คน ตามสถิติข้อมูลปี การศึกษา 2562 (Office of Academic Promotion and Registration, 2019) สถานการณ์ยังคงไม่มีสัญญาณชัดเจนว่าทิศทางจะเป็นไปอย่างไร ทางมหาวิทยาลัย ได้ประกาศแนวทางช่วยเหลือผ่อนปรนค่าเล่าเรียนแก่นักศึกษาทุกคน และมาตรการอื่น ๆ ในปี พ.ศ. 2563 เช่น การหางานให้ทำสร้างรายได้ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาความสัมพันธ์ของเสถียรภาพการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีกับความคาดหวัง จึงเป็นประเด็นสำคัญและเร่งด่วนเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนเพื่อช่วยเหลือผ่อนปรนแก่นักศึกษาอย่างตรงประเด็น อีกทั้งสร้างความเชื่อมั่น ความมั่นคงในยามที่ครอบครัวนักศึกษาตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก เกิดคุณประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบและมีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ปัจจุบันโควิด-19 คือโรคอุบัติใหม่ล่าสุดที่ดูเหมือนว่าจะร้ายแรงกว่าโรคระบาดที่ผ่านมาทั้งหมด เนื่องจากมีผู้ติดเชื้อทั่วโลกมากกว่า 2.1 ล้านคน และเสียชีวิตมากกว่า 6.9 แสนคน (Worldometers, 2020) โควิดไวรัสเป็นเชื้อโรคไวรัสที่ทำให้ผู้คนที่ใกล้ชิดกันติดเชื้อได้อย่างง่ายดาย บางกลุ่มที่ได้รับเชื้อมาแล้ว ไม่แสดงอาการใด ๆ แต่สามารถแพร่เชื้อให้ผู้อื่นได้ ความน่ากลัวของโควิดไวรัสก็คือทุกคนยังไม่มีภูมิคุ้มกัน เพราะฉะนั้นเมื่อได้รับเชื้อโรคจึงมีโอกาสเข้าสู่ภาวะวิกฤตได้ ด้วยเหตุผลนี้ทางวิทยาศาสตร์ การเฝ้าระวังตนเอง หลีกเสี่ยงจากผู้ติดเชื้อที่ได้ผลมากที่สุดคือลดการทำกิจกรรมนอกบ้าน (Corlett et al., 2020) เว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 2 เมตร ไม่เข้าไปอยู่ในที่ปิด มีผู้คนแออัด เป็นต้น Litman (2020) ระบุว่าความเสี่ยงการติดเชื้อมากที่สุดคือการเดินทางระยะยาวร่วมกับผู้อื่น สถานที่ทำงาน ห้างสรรพสินค้า และการชุมนุมทางสังคม เพราะฉะนั้นเมื่อตระหนักว่าตนเองไปในพื้นที่เสี่ยงติดเชื้อโรคให้กักตัวเป็นเวลา 14 วัน (Quarantine)

มีการคาดการณ์ว่าถ้าไม่มีรูปแบบการควบคุมการแพร่ระบาดที่ชัดเจนเชื้อโรคนี้อาจฆ่าชีวิตผู้คนทั่วโลกถึง 100 ล้านคน (Litman, 2020) ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาจึงเกิดมาตรการของทุกประเทศที่มีการแพร่ระบาดประกาศใช้กับพลเมืองในประเทศของตนเอง เป็นผลให้พลเมืองบางกลุ่มได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ต้องหยุดกิจการค้าขาย ถ้าสินค้าในธุรกิจของใครไม่เข้าค่ายของใช้ที่จำเป็นหรือแม้กระทั่งสินค้าที่จำเป็น ได้แก่ ร้านอาหาร ก็ไม่สามารถจะเปิดดำเนินการต่อไปได้ เนื่องจากไม่คุ้มทุน ต้องเลิกจ้างพนักงานโดยไม่มีค่าตอบแทนให้ อาชีพอิสระอื่น ๆ โดยเฉพาะในเขตเมืองประชาชนได้รับผลกระทบโดยตรงต่อการครองชีพของตนเองและครอบครัว ขณะที่ค่าใช้จ่ายประจำเดือนทุกอย่างยังคงดำเนินไปตามปกติ แต่ไม่มีรายได้เข้ามา และเงินสำรองของครอบครัวมีไม่เพียงพอ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคที่ผ่านมา ไม่ใช่เพียงแค่ส่งผลต่อความเสียหายของเศรษฐกิจและความไม่มีเสถียรภาพของเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังผลกระทบทางตรงต่อค่าใช้จ่ายของประชาชน ภาระในระยะยาวและค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Qiu, Rutherford, Mao, and Chu, 2016-2017) สถิติคนไทยตกงานจากการระบาดของโควิด-19 คาดว่าช่วงมีนาคม - เมษายน มากกว่า 6.5 ล้านคน คิดเป็น 15 เท่าจาก ปี พ.ศ. 2562 (Thairathonline, 2020) หรือ ร้อยละ 8-13 ของกำลังแรงงานรวมปัจจุบัน ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวมากกว่า 2.7 ล้านคน ลูกจ้างร้านค้า ร้านอาหาร และห้างสรรพสินค้า กว่า 1 ล้านคน แต่การช่วยเหลือเงินเยียวยาจากรัฐแก่ผู้ได้รับผลกระทบเดือนละ 5,000 บาท จำนวน 6 เดือน ได้แก่ กลุ่มอาชีพ ผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล คนขับรถแท็กซี่ วินมอเตอร์ไซด์รับจ้าง มัคคุเทศก์เท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด เนื่องจากผลกระทบนี้เกิดแก่แรงงานเป็นวงกว้าง ข้ำเติมความเปราะบางภาคครัวเรือน

ด้านผลกระทบทางสังคม การขนส่งเดินทางถูกจำกัด โรงเรียน สถาบันกวดวิชาถูกปิด ตลาดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาและอื่น ๆ ซึ่งผลกระทบเหล่านี้เป็นสัญญาณความผิดปกติและการเสียชีวิตที่มหาศาลกว่าครั้งใด ๆ เนื่องจากประเทศไทยเป็นหนึ่งในพื้นที่ระบาดที่รุนแรง ครอบครัวใดที่ทำงานเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ หรือองค์กรขนาดใหญ่ อาจไม่ได้รับความเดือนร้อนเทียบเท่ากับกลุ่มอาชีพอิสระ กลุ่มอาชีพที่ต้องพึ่งพิงการท่องเที่ยว การขนส่ง เมื่อทุกท่าอากาศยานและน่านฟ้าถูกปิดลงเป็นเวลานาน เช่น สถานศึกษาปิดยาวนานขึ้น กระทบต่อแม่ค้า พ่อค้า กลุ่มคนขับรถโดยสารประจำทาง ครอบคลุมถึงเกมกีฬาสาธารณะ ได้แก่ การแข่งขันฟุตบอล มวย เพื่อป้องกันการรวมกลุ่ม

ของประชาชน ขณะที่ Vuuren et al. (2017) เสนอว่าเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน สังคมต้องติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเปลี่ยนไปสู่วิถีที่ใช้ทรัพยากรน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการที่ใช้ควบคุมการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส กล่าวคือ ลดการเดินทาง การพบปะ เปลี่ยนการทำงานมาทำงานจากบ้าน ผ่านช่องการสื่อสารออนไลน์แบบเรียลไทม์บนระบบอินเทอร์เน็ต Litman (2020) อธิบายผลกระทบจากการระบาดของโคโรนาไวรัสเพิ่มเติมว่าผู้อาศัยในเขตเมืองมีโอกาสติดเชื้อมากกว่าชนบท แต่เมื่อผู้อาศัยในชนบทติดเชื้อจะมีแนวโน้มเสียชีวิตมากกว่าในเขตเมืองเนื่องจากการเข้าถึงได้ของการรักษาที่ยากกว่า

สถาบันการศึกษาเป็นอีกหนึ่งสถานที่ที่ถูกห้ามให้เปิดการเรียนการสอนแบบปกติเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของบุคลากรเป็นรูปแบบทำงานจากที่บ้าน (work from home) จัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ที่พึ่งพาอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์สื่อสารที่จำเป็นในการรับสัญญาณ จะเห็นได้ว่าประเด็นนี้มีแนวโน้มสร้างปัญหาในเสถียรภาพการเรียนของนักศึกษาที่อาจส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนไม่สมบูรณ์เช่นเดิม ผนวกกับปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัวที่เป็นผลกระทบจากการระบาดตัวอย่างเช่น ในช่วงปิดภาคเรียน วันหยุดเสาร์อาทิตย์หรือช่วงเย็น นักศึกษาจะทำงาน part time เพื่อหารายได้เสริม ในสถานการณ์นี้ไม่สามารถทำงานได้ เป็นต้น อีกทั้งรูปแบบการใช้ชีวิต ที่เรียกว่าวิถีชีวิตใหม่ (new normal) มีแนวโน้มเกิดขึ้นอย่างมาก อาจส่งผลให้การประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษาที่ใกล้จะสำเร็จการศึกษาไม่สามารถตอบโจทย์ ความต้องการของรูปแบบการประกอบอาชีพ และวิถีชีวิตใหม่นี้ได้อย่างเต็มที่เหมือนเดิม อีกทั้งการค้นพบนักศึกษาในสหรัฐอเมริกาของ Aucejo, French, Araya, & Zafar (2020) เสนอว่า ร้อยละ 13 ของนักศึกษาสำเร็จการศึกษาล่าช้า ร้อยละ 40 ตกงาน ผิกงาน หรือเสนองาน และ ร้อยละ 29 คาดว่าจะมีรายได้น้อยลงเมื่ออายุ 35 ปี นักศึกษาที่มีรายได้น้อยมีโอกาสที่จะสำเร็จการศึกษาล่าช้าเนื่องจาก COVID-19 มากกว่านักศึกษาที่มีรายได้สูงถึง ร้อยละ 55 แสดงให้เห็นว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจและสุขภาพที่เกิดจากการระบาดของ COVID-19 แตกต่างกันไปตามปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังมีข้อค้นพบประเด็นความคาดหวังของนักศึกษาส่งผลกระทบต่อด้านบวกต่อการเรียนในยุคการระบาดของโควิด-19 (Gopal, Singh, & Agarwal, 2021) กล่าวได้ว่ามหาวิทยาลัยควรเร่งรับศึกษาผลกระทบและรูปแบบการปรับตัวของนักศึกษาที่สะท้อนเสถียรภาพการเรียนของนักศึกษาเชิงลึกเพื่อจะได้มองเห็นการเปลี่ยนแปลง ปัญหา และเตรียมการรับมือ ป้องกัน ส่งเสริมอย่างต่อเนื่องทันเวลา

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ระดับเสถียรภาพการเรียนและองค์ประกอบความคาดหวังของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภายใต้การระบาดของโควิด-19 เป็นอย่างไร
2. รูปแบบเสถียรภาพการเรียนของนักศึกษากับองค์ประกอบความคาดหวังของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภายใต้การระบาดของโควิด-19 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจระดับของตัวแปรด้านเสถียรภาพการเรียนและวิเคราะห์องค์ประกอบความคาดหวังในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภายใต้การระบาดของโควิด-19

2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเสถียรภาพการเรียนรู้กับองค์ประกอบความคาดหวังในการสำเร็จ การศึกษาภายใต้การระบาดของโควิด-19

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาปัจจุบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2563 การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนอย่างน้อย 379 จากประชากรนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 25,324 คน และดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบคลัสเตอร์ (cluster sampling) เนื่องจากขนาดของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไม่มากแต่ละชั้นปี จำนวนอย่างน้อยชั้นปีละ 95 คน ประเด็นที่ศึกษาในการวิจัยนี้ ได้แก่ ตัวแปรต้นประชากรศาสตร์ ตัวแปรตามเสถียรภาพของนักศึกษารายด้าน และตัวแปรตามความต้องการ/คาดหวัง ด้วยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ประชากรศาสตร์ (นักศึกษาชั้นปี อายุ ประเภท หลักสูตร สถานภาพบิดา-มารดา สมาชิกในครอบครัวที่ไม่ได้ทำงาน สมาชิกที่กำลังศึกษา ผู้ปกครอง/บุคคลที่ดูแลค่าใช้จ่ายในการศึกษา ภูมิภาค ที่พักอาศัย ค่าใช้จ่ายขณะศึกษาต่อเดือน)

ส่วนที่ 2 เสถียรภาพนักศึกษา (ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านรูปแบบการเรียนออนไลน์) เกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ไม่มี มี (น้อย ปานกลาง มาก)

ส่วนที่ 3 ความต้องการ/คาดหวัง ด้วยเกณฑ์ระดับความคาดหวัง/ความต้องการตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1961) 5 ระดับ

ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าสถิติเชิงอนุมานเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่าสถิติ EFA และ ค่าสถิติการเปรียบเทียบของตัวแปร One Way ANOVA

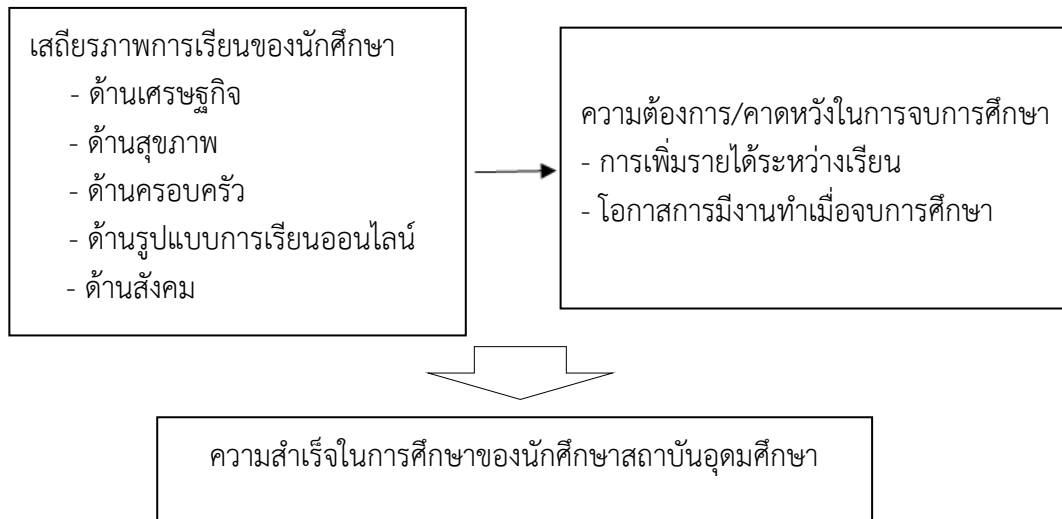
2. คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยค่าแอลฟาครอนบาค (Cronbach, 1990) ผ่านกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด ซึ่งปรากฏค่าระหว่าง 0.623 – 0.711 และค่ารวมทั้งหมด เท่ากับ 0.684 และผ่านมติคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (IRB) เลขที่ COA No.08 RMUTT_REC No. Exp 08/63

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีจำนวนอย่างน้อย 379 คน (กลุ่มตัวอย่าง) รูปแบบสอบถามออนไลน์ Google form และได้รับการตอบรับกลับมา จำนวน 424 คน จากทั้งหมดที่ส่งไป 450 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.22

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.00 อายุ 19-21 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.60 กำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 45.90 หลักสูตรปกติ คิดเป็นร้อยละ 99.50 สถานะผู้ปกครองอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 57.50 สมาชิกในครอบครัวถูกเลิกจ้าง/ไม่มีงานทำ จำนวน 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 สมาชิกในครอบครัวที่กำลังศึกษาอยู่ 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 82.80 ภูมิภาคภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 69.80 ที่พักปัจจุบัน ห้องเช่า คิดเป็นร้อยละ 66.90 ผู้ดูแลค่าใช้จ่ายในการเรียน ได้แก่ มารดา คิดเป็นร้อยละ 33.70 รองลงมา ได้แก่ บิดา คิดเป็นร้อยละ 32.30 และ ทั้งบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 19.00 ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาต่อเดือนโดยเฉลี่ย 1001-5000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.30 และ ผู้ปกครอง/บิดา-มารดา หรือคนในครอบครัว ขาดรายได้ในช่วงการระบาดของโควิดไวรัส จำนวน 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 57.80 รองลงมา ไม่มีผู้ขาดรายได้ คิดเป็นร้อยละ 23.80

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติแบบพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพรรณนาของปัจจัยเสถียรภาพการเรียนรู้จำนวน 5 ด้าน

ตัวแปรที่สังเกตได้	ไม่มี (จำนวน, ร้อยละ)	มี (จำนวน, ร้อยละ)		
		น้อย	ปาน กลาง	มาก
ด้านสุขภาพ (Health)				
1.1 นักศึกษามีการเจ็บป่วยบ่อยขึ้น	209 49.76	139 33.10	70 16.67	2 0.47
1.2 นักศึกษามีความวิตกกังวล ตื่นตระหนก หวาดกลัว	152 36.19	138 32.86	96 22.86	34 8.09
1.3 นักศึกษามีความเครียด หวาดระแวง	161 38.33	137 32.62	94 22.38	28 6.67
1.4 นักศึกษาอยู่ในภาวะเสี่ยงติดเชื้อ	340 80.76	59 14.01	21 4.99	1 0.24
ด้านครอบครัว (Family)				
2.1 สมาชิกในครอบครัวมีความเสี่ยงกับโรคโค โรนาไวรัสต้องกักตัว	353 83.45	53 12.53	15 3.55	2 0.47
2.2 สมาชิกในครอบครัวติดโคโรนาไวรัส (COVID-19)	403 95.72	12 2.85	6 1.43	0
2.3 หวาดระแวงกันเองในครอบครัว	355 84.12	47 11.14	17 4.03	3 0.71
2.4 อาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ / เด็ก	196 46.34	112 26.48	80 18.91	35 8.27
ด้านเศรษฐกิจ (Economy)				
3.1 นักศึกษาได้รับเงินเพื่อมาใช้จ่ายส่วนตัว น้อยลง	86 20.29	89 20.99	115 27.12	134 31.60
3.2 นักศึกษามีปัญหาเรื่องค่าเล่าเรียน และค่า หอพัก	111 26.18	76 17.92	126 29.72	111 26.18
3.3 นักศึกษาขาดรายได้เสริมจากการ ทำงานพาร์ทไทม์	145 34.20	70 16.51	70 16.51	139 32.78
3.4 ผู้ปกครอง/บิดา-มารดาของนักศึกษาถูก เลิกจ้าง/หยุดค้าขาย	178 42.18	81 19.19	76 18.01	87 20.62

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปรที่สังเกตได้	ไม่มี (จำนวน, ร้อยละ)	มี (จำนวน, ร้อยละ)		
		น้อย	ปาน กลาง	มาก
ด้านรูปแบบการเรียนออนไลน์ (Online)				
4.1 นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนออนไลน์	58 13.71	126 29.79	176 41.61	63 14.89
4.2 นักศึกษามีระเบียบวินัยเพียงพอในการเรียนออนไลน์	40 9.48	116 27.49	183 43.36	83 19.67
4.3 นักศึกษาสามารถเรียนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	71 16.75	149 35.14	174 41.04	30 7.07
4.4 นักศึกษามีอุปกรณ์ในการเรียนออนไลน์พร้อมทั้ง เครื่องคอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต	44 10.38	149 35.14	140 33.02	91 21.46
4.5 นักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อออนไลน์/ช่องทางที่มหาวิทยาลัยจัดเตรียมไว้บริการ	49 11.56	117 27.59	195 45.99	63 14.86
4.6 การเรียนออนไลน์เป็นวิธีการเรียนที่แบ่งเบาค่าใช้จ่ายของนักศึกษา เช่น การเดินทาง การเช่าหอพัก เป็นต้น	138 32.55	129 30.42	105 24.76	52 12.27
ด้านสังคม (Social)				
5.1 นักศึกษาหวาดกลัว ระวังคนรอบข้าง	162 38.39	144 34.12	96 22.75	20 4.74
5.2 นักศึกษาปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามแนวทางการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงติดเชื้อโคโรนาไวรัส	38 9.00	35 8.30	119 28.20	230 54.50
5.3 นักศึกษาปรับตัว เปลี่ยนพฤติกรรม เช่น เว้นระยะห่างทางสังคม สวมหน้ากาก ไม่ไปสถานที่แออัด เป็นต้น	30 7.11	28 6.64	154 36.49	210 49.76
5.4 หลีกเลี่ยงการพบปะผู้อื่นถ้าไม่จำเป็น เก็บตัวในบ้าน	33 7.78	70 16.51	160 37.74	161 37.97

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาเสถียรภาพของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ปรากฏว่าด้านสุขภาพ ประเด็นนักศึกษาไม่อยู่ในภาวะเสี่ยงติดเชื้อมีจำนวนสูงที่สุด (ร้อยละ 80.76) ขณะที่ประเด็นอื่น ๆ มีจำนวนนักศึกษาที่มีความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพอยู่ในระดับที่น้อยเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงประเด็น นักศึกษามีความวิตกกังวล ตื่นตระหนก หวาดกลัวเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก มีค่าสูงที่สุด ร้อยละ 22.86

ด้านครอบครัว พบว่าจำนวนนักศึกษาเกินร้อยละ 80 ไม่มีความเสี่ยงและความวิตกกังวลต่อการระบาด ขณะที่นักศึกษาอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ/เด็กเพียงแค ร้อยละ 46.34

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า นักศึกษาได้รับเงินมาใช้จ่ายน้อยลง อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 31.60 และนักศึกษาขาดรายได้เสริมจากการทำงานพาร์ทไทม์ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 32.78 ประเด็นผู้ปกครอง/บิดา-มารดาของนักศึกษาถูกเลิกจ้าง/หยุดค้าขาย มีนักศึกษาที่ไม่ได้รับผลกระทบ ร้อยละ 42.18

ด้านรูปแบบการเรียนออนไลน์ พบว่านักศึกษามีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ ปานกลาง ร้อยละ 41.61 และคิดว่าตนเองมีระเบียบวินัยเพียงพอในการเรียนออนไลน์ ระดับปานกลาง ร้อยละ 43.36 นักศึกษามีอุปกรณ์ในการเรียนออนไลน์พร้อมทั้ง เครื่องคอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต และได้เรียนรู้การเรียนออนไลน์ ขณะที่นักศึกษาคิดว่าการเรียนออนไลน์ไม่เป็นวิธีการเรียนที่แบ่งเบาค่าใช้จ่ายของนักศึกษา เช่น การเดินทาง การเช่าหอพัก เป็นต้น

ด้านสังคม พบว่านักศึกษาไม่หวาดกลัว ระแวงคนรอบข้าง ร้อยละ 38.39 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามแนวทางการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงติดเชื้อโคโรนาไวรัส ระดับมาก ร้อยละ 54.50 นักศึกษาปรับตัว เปลี่ยนพฤติกรรม เช่น เว้นระยะห่างทางสังคม สวมหน้ากาก ไม่ไปสถานที่แออัด เป็นต้น อยู่ระดับมาก ร้อยละ 49.76 และ หลีกเลี่ยงการพบปะผู้อื่นถ้าไม่จำเป็น เก็บตัวในบ้าน ระดับปานกลางถึงมาก ร้อยละ 75.71

ตารางที่ 2 ค่าสถิติพรรณนาและการวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยความคาดหวัง

ตัวแปรสังเกตได้	\bar{x}	SD	Factor Loading		
			1	2	3
(E1) ช่วงวันหยุดเสาร์ อาทิตย์	3.34	1.42	0.89		
(E2) ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน	3.00	1.39	0.82		
(E3) ช่วงปิดภาคเรียน	3.69	1.42	0.78		
ช่วงเวลาพาร์ทไทม์ (Period), Eigenvalues= 3.61, % of Variance =40.12, Cumulative % =40.12					
(E4) โอกาสได้งานทำเมื่อจบการศึกษา	3.57	1.31		0.90	
(E5) มีอาชีพรองรับเมื่อเรียนจบการศึกษา	3.63	1.30		0.89	
(E6) ต้องเรียนหลักสูตรอื่นเพิ่มเติมเพิ่มความรู้	3.26	1.17		0.65	
ความมั่นคงในอนาคต (Future stability) Eigenvalues= 2.03, % of Variance =22.65, Cumulative % =62.78					
(E7) หยุดศึกษาต่อ	1.85	1.16			0.82
(E8) เปลี่ยนหลักสูตร	2.06	1.17			0.84
(E9) ย้ายไปเรียนสถาบันอื่น	1.74	1.10			0.83
อุปสรรคการเรียน (Study barriers), Eigenvalues= 1.05, % of Variance =11.68, Cumulative % =74.46					
KMO = 0.75, chi-square= 1808.19, df=36, Sig = 0.00					

ตารางที่ 2 (ต่อ)

Correlation Matrix									
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9
E1	1.00	0.70	0.68	0.44	0.41	0.36	0.06	0.10	0.04
E2		1.00	0.53	0.39	0.40	0.38	0.14	0.17	0.15
E3			1.00	0.47	0.42	0.39	0.02	0.10	0.02
E4				1.00	0.84	0.51	0.07	0.16	-0.02
E5					1.00	0.47	0.03	0.13	-0.02
E6						1.00	0.12	0.26	0.09
E7							1.00	0.57	0.50
E8								1.00	0.58
E9									1.00

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยความคาดหวัง/ความต้องการของนักศึกษาด้านการมีรายได้ระหว่างเรียนช่วงปิดภาคเรียนมีความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.69 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยความคาดหวัง/ความต้องการภายใต้สถานการณ์ new normal ปรากฏว่าประเด็นมีอาชีพรองรับเมื่อเรียนจบการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3.63 อยู่ในระดับมาก ขณะที่นักศึกษาต้องการจะเปลี่ยนหลักสูตรหยุดศึกษาต่อ หรือย้ายไปเรียนสถาบันอื่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณากลุ่มตัวแปรแฝงเกิดขึ้นทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่ ช่วงเวลาทำงานพาร์ทไทม์ (period) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัวแปร มีค่า factor loading อยู่ระหว่าง 0.78-0.89 ตัวแปรแฝง ความมั่นคงในอนาคต (future stability) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร มีค่า factor loading อยู่ระหว่าง 0.65-0.90 และตัวแปรแฝงอุปสรรคในการเรียน (study barriers) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัวแปร มีค่า factor loading อยู่ระหว่าง 0.82-0.84 ตัวแปรแฝงดังกล่าวที่ค้นพบเป็นตัวแปรที่ถูกจัดกลุ่มได้อย่างเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา สังเกตจากค่า KMO ที่แสดงค่ามากกว่า 0.5 อีกทั้งค่า Sig น้อยกว่า 0.05 แสดงถึงเมตริกสหสัมพันธ์ไม่เป็นเมตริกเอกลักษณ์ หมายความว่าตัวแปรแต่ละตัวของความคาดหวังมีความสัมพันธ์กัน (determinant >0.0001) ดังปรากฏค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (correlation matrix) ที่สามารถจัดกลุ่มองค์ประกอบได้อย่างสมบูรณ์

ค่าสถิติอนุमानการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรเสถียรภาพการเรียนกับความคาดหวังดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบเสถียรภาพการเรียนรู้ต่อความคาดหวังในการสำเร็จการศึกษา (One Way Anova)

ด้านสุขภาพความเจ็บป่วยที่บ่อยขึ้น		SS	df	MS	F
ช่วงเวลาทำงานพาร์ทไทม์	ระหว่างกลุ่ม	17.43	3	5.81	3.91**
	ในกลุ่ม	617.67	416	1.48	
	รวม	635.10	419		
ความมั่นคงในอนาคต	ระหว่างกลุ่ม	10.48	3	3.49	2.97*
	ในกลุ่ม	488.07	416	1.17	
	รวม	498.56	419		
ด้านสุขภาพ มีความเครียด หวาดระแวง		SS	df	MS	F
ช่วงเวลาทำงานพาร์ทไทม์	ระหว่างกลุ่ม	14.47	3	4.82	3.22*
	ในกลุ่ม	623.39	416	1.49	
	รวม	637.87	419		
อุปสรรคการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	9.08	3	3.02	3.32*
	ในกลุ่ม	382.50	420	.91	
	รวม	391.59	423		
ด้านเศรษฐกิจ มีปัญหาค่าเล่าเรียนและหอพัก		SS	df	MS	F
อุปสรรคการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	8.26	3	2.75	3.01*
	ในกลุ่ม	383.32	420	.91	
	รวม	391.59	423		
ด้านสังคม ปฏิบัติตนเหมาะสม หลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยง		SS	df	MS	F
ความมั่นคงในอนาคต	ระหว่างกลุ่ม	10.92	3	3.64	3.12*
	ในกลุ่ม	487.44	418	1.16	
	รวม	498.37	421		
ด้านสังคม ปรับตัว เปลี่ยนพฤติกรรม		SS	df	MS	F
ความมั่นคงในอนาคต	ระหว่างกลุ่ม	10.26	3	3.42	2.92*
	ในกลุ่ม	489.23	418	1.17	
	รวม	499.50	421		
ด้านสังคม หลีกเลี่ยงการพบปะถ้าไม่จำเป็น		SS	df	MS	F
ช่วงเวลาทำงานพาร์ทไทม์	ระหว่างกลุ่ม	16.45	3	5.48	3.68*
	ในกลุ่ม	625.66	420	1.4	
	รวม	642.11	423		
ความมั่นคงในอนาคต	ระหว่างกลุ่ม	14.68	3	4.89	4.18**
	ในกลุ่ม	491.28	420	1.17	
	รวม	505.96	423		

**p<0.01, *p<0.05

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 3 เปรียบเทียบตัวแปรเสถียรภาพการเรียนรู้กับความคาดหวังในการจบการศึกษา 3 ด้าน ปรากฏว่า เสถียรภาพด้านสุขภาพการเจ็บป่วยที่บ่อยขึ้นและความเครียดหวาดระแวงต่อช่วงเวลาการทำงานพาร์ทไทม์และความมั่นคงในอนาคตที่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ด้านเศรษฐกิจที่นักศึกษาได้เงินมาใช้จ่ายน้อยลงและมีปัญหาค่าเล่าเรียนและหอพักต่ออุปสรรคการเรียนรู้ที่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านสังคม ปฏิบัติตนเหมาะสม หลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยง ปรับตัวเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ หลีกเลี่ยงการพบปะถ้าไม่จำเป็นต่อตัวแปรช่วงเวลาการทำงานพาร์ทไทม์และความมั่นคงในอนาคตอย่างมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ไม่พบเสถียรภาพด้านครอบครัวต่อตัวแปรความคาดหวังในการสำเร็จการศึกษาแต่อย่างใด

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 เพื่อสำรวจระดับของตัวแปรด้านเสถียรภาพการเรียนรู้และวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบความคาดหวังในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภายใต้การระบาดของโควิด-19

นักศึกษาที่กำลังศึกษาในปัจจุบันภายใต้การระบาดของโควิด-19 ปรากฏผลจากการสำรวจเสถียรภาพของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน พบว่าด้านสุขภาพ ประเด็นนักศึกษาไม่อยู่ในภาวะเสี่ยงติดเชื้อมีจำนวนสูงที่สุด ขณะที่ประเด็นอื่น ๆ มีจำนวนนักศึกษาที่มีความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพอยู่ในระดับที่น้อยเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงประเด็นนักศึกษามีความวิตกกังวล ตื่นตระหนก หวาดกลัวเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก มีค่าสูงที่สุด ร้อยละ 22.86 ข้อค้นพบนี้ สามารถอธิบายได้ว่าเสถียรภาพของนักศึกษาด้านสุขภาพมีเสถียรภาพอยู่ในระดับดี อาจเนื่องมาจากมาตรการของรัฐที่ใช้ควบคุมการแพร่ระบาด ซึ่งสอดคล้องกับ Vuuren et al. (2017) และ Tongkeo (2020) ที่ว่ามีการติดตามข่าวสารการแพร่ระบาดอย่างใกล้ชิด ได้แก่ การรายงานความคืบหน้าของสถานการณ์การระบาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์แบบเรียลไทม์ (Real time) ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษามีความระมัดระวังตัวมากขึ้น ลดความวิตกกังวล เกิดความรู้สึกรู้สึกว่าตนเองไม่อยู่ในภาวะเสี่ยง ดังนั้นข้อค้นพบนี้เป็นสัญญาณที่ดีต่อภาวะวิกฤติว่า สุขภาพจิตของนักศึกษายังคงไม่เกิดความเสียหายผิดปกติ อีกทั้งสอดคล้องกับ Litman (2020) ที่กล่าวว่าผลกระทบการระบาดของโควิด-19 จะมีความเสี่ยงกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมากกว่าชนบท และที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีอยู่บริเวณชานเมือง ชุมชนไม่แออัด จึงอาจเป็นผลให้นักศึกษากังวลเรื่องสุขภาพอยู่ในระดับน้อยมาก

ด้านครอบครัว พบว่า จำนวนนักศึกษาเกินร้อยละ 80 ไม่มีความเสี่ยงและความวิตกกังวลต่อการระบาด ขณะที่นักศึกษาอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ / เด็กเพียงแค่ ร้อยละ 46.34 ข้อค้นพบนี้สามารถอธิบายได้ว่านักศึกษามีเสถียรภาพด้านครอบครัวอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Ungchusak & Chunsuttiwat (2020) ที่ว่าการทำใจยอมรับภาวะการระบาดและปรับตัวกลับมาใช้ชีวิตปกติอย่างระมัดระวังตามวิถี New normal เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้และสามารถควบคุมการแพร่ระบาดให้อยู่ในระดับต่ำ (low transmission) และมีการเสียชีวิตน้อยที่สุด อีกทั้งสามารถอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่ว่า นักศึกษาอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ / เด็ก ร้อยละ 46.34 สืบเนื่อง

จากครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีอาศัยอยู่ต่างจังหวัด สอดคล้องกับ Litman (2020) และนักศึกษาเองไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า นักศึกษาได้รับเงินมาใช้จายน้อยลง มีมาก ร้อยละ 31.60 และนักศึกษาขาดรายได้เสริมจากการทำงานพาร์ทไทม์ มีมากร้อยละ 32.80 ประเด็นผู้ปกครอง/บิดา-มารดาของนักศึกษาถูกเลิกจ้าง/หยุดค้าขาย มีนักศึกษาที่ไม่ได้รับผลกระทบ ร้อยละ 42.00 ข้อค้นพบนี้สามารถอธิบายได้ สอดคล้องกับ Drake, Chalabi & Coker (2012) Nicola et al. (2020) และ Nabarro & Wannous (2016) ที่ว่าเหตุการณ์การระบาดหนึ่งจะคุกคามเศรษฐกิจและสังคมในระยะสั้น แต่ตรงข้ามกับ Qiu, Rutherford, Mao, and Chu (2016-2017) ที่บ่งชี้ว่าการระบาดของโรคหนึ่งส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของประชาชน ภายในระยะยาวและค่าใช้จ่ายทางอ้อม ประเด็นของการตกงาน/ถูกเลิกจ้างของครอบครัวนักศึกษาได้รับผลกระทบคิดเป็นร้อยละ 58 เป็นไปตามสถิติคนไทยตกงาน จากการรายงานของไทยรัฐ (เมษายน, 2563) อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อขาดรายได้เสริมจากการทำงานพาร์ทไทม์ มีมากร้อยละ 32.80 อาจสืบเนื่องจากธุรกิจต่าง ๆ ต้องปิดกิจการตามมาตรการล็อกดาวน์ของประเทศ แต่นักศึกษาร้อยละ 67.20 ไม่ได้รับผลกระทบ อาจกล่าวได้ว่างานพาร์ทไทม์ของกลุ่มนักศึกษาเหล่านั้นเป็นลักษณะงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์การระบาด ดังเช่น Deod (2020) พบว่าการประกอบอาชีพบริการการส่งอาหารได้รับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง สามารถดำเนินกิจการไปได้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีการปรับตัวของสถานประกอบการ

ด้านรูปแบบการเรียนออนไลน์ พบว่า นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ ปานกลาง ร้อยละ 41.50 และคิดว่าตนเองมีระเบียบวินัยเพียงพอในการเรียนออนไลน์ ระดับปานกลาง ร้อยละ 43.20 นักศึกษามีอุปกรณ์ในการเรียนออนไลน์พร้อมทั้ง เครื่องคอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต และได้เรียนรู้การเรียนออนไลน์ ขณะที่นักศึกษาคิดว่าการเรียนออนไลน์ไม่เป็นวิธีการเรียนที่แบ่งเบาค่าใช้จ่ายของนักศึกษา เช่น การเดินทาง การเช่าหอพัก เป็นต้น ข้อค้นพบด้านนี้ของเสถียรภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาสามารถปรับตัว เรียนรู้กับวิธีการเรียนรูปแบบใหม่ได้พอสมควร อีกทั้งมีความพร้อม กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ได้ เป็นสัญญาณที่ดีบ่งชี้ว่า ปัญหาในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาภาพรวมไม่น่าจะเป็นปัญหาใหญ่ที่จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพการศึกษา ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ Tongkeo (2020) และ Wayo, Charoennukul, Kankaynat & Konyai (2020) ที่ว่ากลไกสนับสนุนการศึกษาการปรับตัวด้านการเรียนการสอน คือ การนำเทคโนโลยีมาร่วมใช้ เรียกว่า “แบบผสมผสาน (Blended learning)” ในระดับอุดมศึกษาที่สามารถช่วยลดความเครียดและความกังวลว่าการระบาดจะกลับมารอบใหม่ และกล่าวได้ว่านักศึกษาสามารถรักษาเสถียรภาพการเรียนรู้เพื่อหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากข้อจำกัดการเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ และจะเป็นเสมือนพิมพ์เขียวในอนาคตว่าถ้าเกิดการระบาดของโรคใหม่ การจัดการศึกษาสามารถนำรูปแบบใหม่มาทดแทนได้ อย่างมีประสิทธิภาพในระดับที่ยอมรับได้

ด้านสังคม พบว่า นักศึกษาไม่หวาดกลัว ระวังคนรอบข้าง ร้อยละ 38.20 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามแนวทางการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงติดเชื้อโคโรนาไวรัส ระดับมาก ร้อยละ 54.20 นักศึกษาปรับตัว เปลี่ยนพฤติกรรม เช่น เว้นระยะห่างทางสังคม สวมหน้ากาก ไม่ไปสถานที่แออัด เป็นต้น อยู่ระดับมาก ร้อยละ 49.50 และหลีกเลี่ยงการพบปะผู้อื่นถ้าไม่จำเป็น เก็บตัวในบ้าน ระดับ

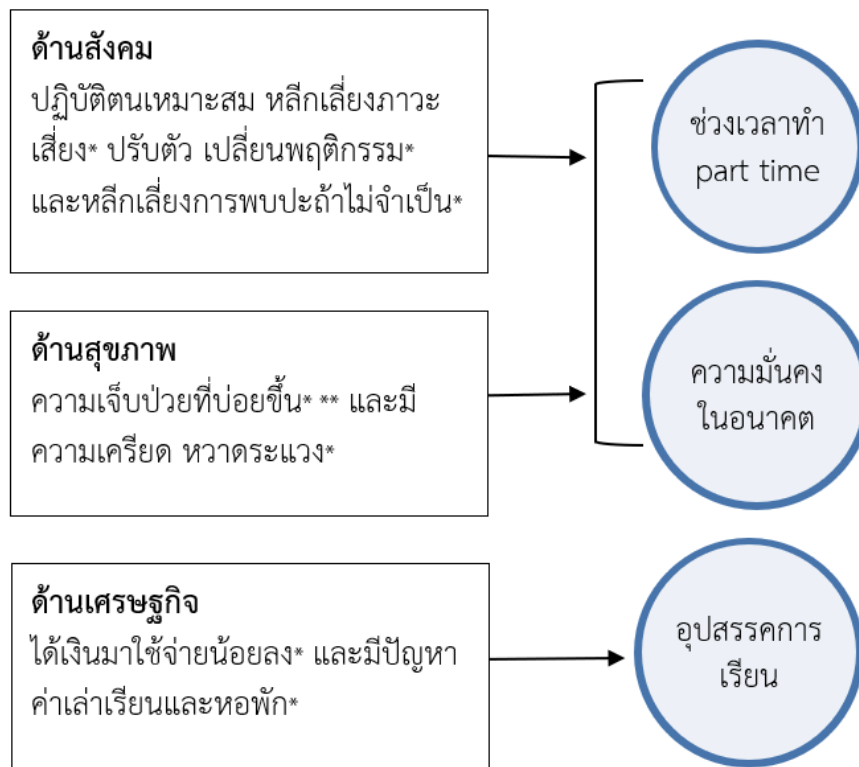
ปานกลางถึงมาก ร้อยละ 75.70 ข้อค้นพบเสถียรภาพของนักศึกษาด้านสังคมนี้สามารถอธิบายได้สอดคล้องกับ Viner et al. (2020) Corlett et al. (2020) Litman (2020) และ Wongsongkram, Charupheng, Vorachroensri, & Chruensuk, (2019) การปฏิบัติตัวตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม ดังเช่นระบบการศึกษาที่ปิดสถานศึกษาทุกระดับนั้นเป็นวิธีการที่ดีกว่าการนำเครื่องมือมาวัดอุณหภูมิเพื่อคัดกรองบุคคลที่มีความเสี่ยง เป็นผลการวิจัยจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส SARS และ MERS ในจีนแผ่นดินใหญ่ ฮองกงและสิงคโปร์ แต่ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเสถียรภาพด้านสังคมของนักศึกษาสร้างความมั่นใจแก่สังคมและมหาวิทยาลัยในการปรับตัว ปฏิบัติตามมาตรการการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงติดเชื้อในภาพรวมได้ดี แต่ประเด็นความหวาดกลัว หวาดระแวงคนรอบข้างอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ร้อยละ 62.80 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต

กล่าวโดยสรุป เสถียรภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาภายใต้การระบาดของโควิด-19 ไม่ได้รับผลกระทบมากนักที่เพียงพอจะทำให้นักศึกษาไม่สามารถเรียนได้อย่างปกติ เนื่องจากนักศึกษาปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันการระบาดได้ในระดับค่อนข้างดี มีการเรียนรู้รูปแบบใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนออนไลน์ แต่มีประเด็นความหวาดระแวง วิตกกังวล ขณะที่รักษาระยะห่างทางสังคม สวมหน้ากาก หลีกเลี่ยงการเข้าไปในที่ชุมชนแออัด รวมถึงนักศึกษาไม่รู้สึกว่าตนเองมีความเสี่ยงติดเชื้อจากโรครระบาด

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความคาดหวังของนักศึกษาภายใต้การระบาดนี้ มีความสอดคล้องกับข้อค้นพบที่ว่านักศึกษาที่มีรายได้น้อยมีแนวโน้มจะจบการศึกษาล่าช้ากว่านักศึกษารายได้สูง คิดเป็นร้อยละ 55 ในประเทศสหรัฐอเมริกาในประเด็นองค์ประกอบความต้องการทำงานพาร์ทไทม์ (Aucejo, French, Araya, & Zafar, 2020) กล่าวได้ว่ายังมีการระบาดมาก ความคาดหวังขององค์ประกอบช่วงเวลาทำงานพาร์ทไทม์ ความมั่นคงในอนาคต และอุปสรรคการเรียนรู้ยังเพิ่มตามไปด้วย เนื่องจากสัมพันธ์กับการศึกษาของ Gopal, Singh & Agarwal, (2021) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าองค์ประกอบด้านความคาดหวังนี้เป็นประเด็นสำคัญที่จะทำนายเสถียรภาพหรือนำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์การเปรียบเทียบนำไปสู่การกำหนดมาตรการช่วยเหลือของมหาวิทยาลัยที่ตรงความต้องการเพื่อลดระดับอย่างน้อยที่สุดด้านความวิตกกังวล สร้างความเชื่อมั่นแก่นักศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อไป

ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเสถียรภาพการเรียนรู้กับความคาดหวังในการสำเร็จการศึกษาภายใต้การระบาดของโควิด-19

รูปแบบการเปรียบเทียบเสถียรภาพการเรียนรู้กับความคาดหวังในการสำเร็จการศึกษาสรุปได้ดังแผนภาพที่ 1

**P<0.01, *P<0.05

ภาพที่ 1 รูปแบบการเปรียบเทียบเสถียรภาพการเรียนรู้กับความคาดหวังในการสำเร็จการศึกษา

การเปรียบเทียบตัวแปรจากการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ One Way Anova ประกอบด้วย 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ปัจจัยด้านสังคมและสุขภาพกับช่วงเวลาทำงาน part time และความมั่นคงในอนาคตมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน

รูปแบบที่ 2 เสถียรภาพด้านเศรษฐกิจกับอุปสรรคการเรียนมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน กล่าวได้ว่า ผลการศึกษาไม่แตกต่างไปจากปรากฏการณ์ที่ผ่านมาสอดคล้องและเป็นไปตามสมมติฐานที่คาดหวัง ยกเว้นเสถียรภาพด้านครอบครัวและการเรียนออนไลน์ที่ปรากฏผลขัดแย้ง กล่าวได้ว่าภายใต้การระบาดของโควิด-19 ปัญหาของครอบครัวและการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนออนไลน์มาเป็นออนไลน์ไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับความคาดหวังในการสำเร็จการศึกษาเลย เพราะฉะนั้นสิ่งที่มหาวิทยาลัย ภาครัฐ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรต้องตระหนักในอนาคตเมื่อต้องประสบกับปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสุขภาพ เป็นลำดับแรกที่เร่งด่วนในการออกแบบแนวทางการรับมือ และแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุด สืบเนื่องจาก Qiu, Rutherford, Mao, and Chu (2016-2017) เสนอว่า เสถียรภาพด้านเศรษฐกิจจะส่งผลกระทบโดยตรงและทางอ้อมด้านค่าใช้จ่ายของประชาชน ด้านการเรียนออนไลน์ในอนาคตเมื่อเกิดการระบาดหรือสถานการณ์ใกล้เคียง ยิ่งไม่ต้องกังวล สามารถตัดออกไปจากการพิจารณาหรืออยู่ลำดับสุดท้าย (policy decision) เนื่องจากแนวโน้มการพัฒนาของระบบเทคโนโลยีมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

เชิงทฤษฎี

องค์ประกอบของความคาดหวังของนักศึกษาในภาวะการระบาดของโรคโควิด-19 ถูกค้นพบปรากฏเป็น 3 องค์ประกอบที่น่าสนใจ แต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรที่สัมพันธ์กันที่แตกต่างไปจากกรอบแนวคิดด้านการเพิ่มรายได้ระหว่างเรียนและโอกาสการมีงานทำเมื่อจบการศึกษา เปลี่ยนชัดเจนขึ้น คือ นักศึกษาคาดหวัง ด้านการทำงานช่วงพาร์ทไทม์ ความมั่นคงในอนาคต และ อุปสรรคการเรียน ดังนั้นแนวคิดนี้จะเป็นการศึกษาต่อไปในประเด็นที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงในอนาคตเมื่อนักวิจัยต้องการศึกษาคาดหวังในยุควิกฤตอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เชิงการนำไปปฏิบัติ

ผลการวิจัยบ่งชี้ว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีมีเสถียรภาพด้านการเรียนเป็นที่น่าพึงพอใจ ดังนั้นประเด็นการหยุดเรียน ไม่สามารถเรียนต่อไปได้แบบมีประสิทธิภาพจึงไม่ปรากฏ อุปสรรคการเรียนปรากฏผลน้อย ขณะที่การคาดหวังในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นถึงการขาดความเชื่อมั่นในอนาคตที่จะหางานทำได้ ด้วยเหตุนี้ควรพิจารณานำประเด็นการสำรวจบัณฑิตที่จบในช่วงการระบาดมีสัดส่วนงานที่ทำมาน้อยเพียงใด

เชิงนโยบาย

เสถียรภาพการเรียนออนไลน์ส่งผลต่อความคาดหวังด้านการหารายได้เสริมพิเศษในช่วงเวลาเสาร์ อาทิตย์ และความมั่นคงในอนาคตที่หวังจะได้มีงานทำและมีอาชีพรองรับ นั้นหมายความว่ามหาวิทยาลัยควรตระหนักถึงความกังวลของนักศึกษาในประเด็นนี้ถ้าสถานการณ์การแพร่ระบาดยังคงไม่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในสาขาวิชาชีพที่ตรงกับกลุ่มอาชีพที่ถูกเลิกจ้างและธุรกิจหยุดชะงัก ได้แก่ การท่องเที่ยว การโรงแรม เป็นต้น อาจมีโครงการรองรับบัณฑิตในระยะสั้นเพื่อสร้างรายได้ระหว่างรอสถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ

References

- Aucejo, E. M., French, J., Araya, M. P. U. & Zafar, B. (2020). The impact of COVID-19 on student experiences and expectations: evidence from a survey. *Journal of Public Economics*. 191, 104271.
- Corlett, R. T. et al. (2020). Impact of the coronavirus pandemic on biodiversity conservation. *Biological Conservation*. 246, 108571.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of Psychological Testing*. 5nd ed. New York: Happer Co; ins.
- Deeod, P. (2020). phonkrathop kān phræ rabat rok wairat khōrōnā sōngphansipkāo tō kānprakōp ‘āchīp bōrīkān chat song ‘āhān [The Impact Spread of the Coronavirus 2019 (COVID-19) on Occupation of a Food Delivery Service]. *Journal of MCU Nakhondhat*. 7(6), 131-144.

- Drake, T. L., Chalabi, Z. & Coker, R. (2012). Cost-effectiveness analysis of pandemic influenza preparedness: what's missing? **Bull World Health Organ.** 90(12), 940-941.
- Gopal, R., Singh, V. & Agarwal, A. (2021). Impact of online classes on the satisfaction and performance of students during the pandemic period of COVID19. **Education and Information Technologies.** 26, 6923-6947.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement.** 30, 607-610.
- Likert, R. A. (1961). **New Patterns of Management.** New York: McGraw-Hill Book Company Inc.
- Litman, T. (2020). **Pandemic-resilient community planning, practical ways to help communities prepare for, respond to, and recover from pandemics and other economic, social and environmental shocks.** Victoria Transport Policy Institute, 23 April 2020; 1-29.
- Nabarro, D. & Wannous, C. (2016). **The links between public and ecosystem health in light of the recent ebola outbreaks and pandemic emergence.** EcoHealth, 1-3.
- Nicola, M. et al. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19): A review. **International Journal of Surgery.** 78, 185-193.
- Office of Academic Promotion and Registration. (2019). Retrieved from <https://www.oreg.rmutt.ac.th/>
- Qiu, W., Rutherford, S., Mao, A. & Chu, C. (2016-2017). The pandemic and its impacts. **Health, Culture and Society.** 9-10, 1-11.
- Thairathonline. (2020). **khāo sathānākān phœi tuālek phūpūai khō wit - sipkāo lāsut koēn roj mātrakān chuai khon dūatroṅ** [Situation News Reveals Numbers of COVID-19 Cases]. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/politic/1815023>
- Tongkeo, T. (2020). **kān 'oḵbæp kānsuksā nai chīwit withī mai** (Design - Based New Normal): **phonkrathop chāk kān phræ rabat COVID - sipkāo** [New Normal Based Design in Edcaiton: Impact of COVID-19]. **Journal of Teacher Professional Development.** 1(2), 1-10.
- Ungchusak, K. & Chunsuttiwat, S. (2020). **wikrit khō wit - sipkāo nai prathet Thai: kān plian phān chāk mātrakān kung loḵdā sū kānmī sathianraphap** [COVID-19 Thailand: Transition from "Semi-Lockdown" to Stability]. **Journal of Health Science.** 29(2), 376-380.

- Viner, R. M. et al. (2020). School closure and management practices during coronavirus outbreaks including COVID-19: a rapid systematic review. **Lancet Child Adolesc Health**. 4, 397-404.
- Vuuren, et al. (2017). Energy, land-use and greenhouse gas emissions trajectories under a green growth paradigm. **Global environment change**. 42, 237-250.
- Wayo, W., Charoennukul, A., Kankaynat, C. & Konyai, J. (2020). *kān rīan kānsōn bāep 'ōnlai phāitai sathānakān phræ rabāt khōng wairat COVID - sipkāo: nāeokhit læ kānprayukchai kānchatkān rīan kānsōn* [Online Learning Under the COVID-19 Epidemic Concepts and Applications of Teaching and Learning Management]. **Regional Health Promotion Center 9 Journal**. 14(34), 285-298.
- Wongsongkram, S., Charupheng, M., Vorachroensri, S. & Chruensuk, O. (2019). *kānsuksā khunnalaksana thī prasop khwāmsa ret nai kān rīan nai satawat thī yīsip 'et khōng naksuksā parinyā trī* [A Study of Characteristics of Educational Success in 21st Century of Undergraduate Students]. **Journal of Graduate Studies Valaya Alongkron Rajabhat University**. 13(1), 167-179.
- Worldometers. (2020). **Coronavirus**. Retrieved from <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/thailand/>